

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України
«Про Вищу раду юстиції» (щодо порядку складання присяги)
(реєстр. № 3558 від 30 листопада 2015 року)**

За дорученням Голови Верховної Ради України від 01 грудня 2015 року Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 12 травня 2016 року (протокол № 47) проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Вищу раду юстиції» (щодо порядку складання присяги) (реєстр. № 3558 від 30 листопада 2015 року), поданий народними депутатами України Ляшком О.В., Галасюком В.В., Вовком В.І. (далі – Законопроект).

Згідно із пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою забезпечення принципу рівності членів Вищої ради юстиції шляхом закріплення єдиного порядку складання ними присяги.

Законопроектом передбачається скасувати вимогу щодо порядку складання присяги членами Вищої ради юстиції перед органом, який призначив члена Вищої ради юстиції, і замінити її нормою про складання присяги всіма членами на засіданні Верховної Ради України. Для цього пропонується викласти у новій редакції частину другу статті 17 Закону України «Про Вищу раду юстиції» (далі – Закон).

Розглядаючи даний проект, Комітет з питань правової політики та правосуддя виходить з такого.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Основного Закону України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини

першої статті 85 Основного Закону України).

Відповідно до статті 131 Конституції України в Україні діє Вища рада юстиції (частина перша). Вища рада юстиції складається з двадцяти членів. Верховна Рада України, Президент України, з'їзд суддів України, з'їзд адвокатів України, з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ призначають до Вищої ради юстиції по три члени, а всеукраїнська конференція працівників прокуратури – двох членів Вищої ради юстиції (частина друга цієї статті). До складу Вищої ради юстиції входять за посадою Голова Верховного Суду України, Міністр юстиції України, Генеральний прокурор України (частина третя цієї статті).

Згідно із частиною другою статті 17 Закону (в редакції Закону від 21 травня 2015 року № 469-VIII) член Вищої ради юстиції складає присягу невідкладно після призначення на посаду перед органом, який його призначив. Натомість член Вищої ради юстиції, який входить до її складу за посадою, невідкладно складає присягу на засіданні Верховної Ради України.

На думку членів Комітету, діючий порядок складання присяги враховує статус Вищої ради юстиції як колегіального, постійно діючого, незалежного органу, відповідального за формування незалежного високопрофесійного суддівського корпусу, здатного кваліфіковано, сумлінно та неупереджено здійснювати правосуддя на професійній основі, а також за прийняття рішень стосовно порушень суддями і прокурорами вимог щодо несумісності та у межах своєї компетенції про їх дисциплінарну відповідальність (частина перша статті 1 Закону).

Міністерство юстиції України, не підтримуючи запропоновані зміни, звертає увагу, що встановлення обов'язку щодо складання членом Вищої ради юстиції присяги перед органом, який його призначив, крім тих членів, які входять до складу Вищої ради юстиції за посадою, є виправданим з огляду на положення частин четвертої, п'ятої статті 18 Закону. Так, рішення про припинення повноважень члена Вищої ради юстиції у випадках, передбачених, зокрема, пунктом 8 частини першої статті 18 Закону (порушення присяги), приймається органом, що призначив члена Вищої ради юстиції. У разі встановлення підстав для припинення повноважень члена Вищої ради юстиції, передбачених пунктом 8 частини першої цієї статті, Вища рада юстиції може своїм рішенням внести до органу, що його призначив, подання щодо припинення повноважень відповідного члена Вищої ради юстиції. З дня внесення зазначеного подання такий член Вищої ради юстиції відсторонюється від посади, а його повноваження зупиняються до прийняття рішення відповідним органом.

У Спільному висновку Венеціанської комісії й Директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи щодо Закону «Про судоустрій і статус суддів» і внесення змін до Закону України «Про Вищу раду юстиції», (ухвалений Венеціанською комісією на 102-му Пленарному засіданні (Венеція, 20-21 березня 2015) наголошується на важливості зниження ролі політичних органів у формуванні складу Вищої ради юстиції. Разом з тим,

Законопроектом пропонується закріпити положення про те, що всі члени Вищої ради юстиції складають присягу перед парламентом. Зважаючи на значну роль Вищої ради юстиції в організаційному забезпеченні функціонування судів, існує ризик того, що зволікання парламенту із прийняттям присяги новообраних членів може буде використане в якості інструменту політичного тиску на судовий корпус.

До того ж, вбачається недоречним складання присяги перед органом законодавчої влади, який не має відношення до призначення членів Вищої ради юстиції за квотою Президента України, з'їзду суддів України, з'їзду адвокатів України, з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ, всеукраїнської конференції працівників прокуратури.

Відповідно до висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України за результатами розгляду в першому читанні Законопроект доцільно відхилити.

Комітет Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції дійшов висновку, що у даному Законопроекті не виявлено корупційних факторів – проект акта відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

За підсумками розгляду Комітету Верховної Ради України з питань бюджету прийнято рішення, що Законопроект не матиме впливу на показники бюджету. У разі прийняття відповідного закону він може набиратися чинності у термін, визначений авторами Законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції дійшов висновку, що зазначений Законопроект не належить до пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, або регулюється національним законодавством країн-членів ЄС, а отже, не потребує експертного висновку Комітету з питань європейської інтеграції.

Вища рада юстиції не підтримує внесення запропонованих Законопроектом змін, оскільки вони знаходяться не в правовій, а в політичній площині. При цьому наголошується на небезпеці політизації процесу відновлення довіри до судової системи.

На підставі викладеного вище Комітет з питань правової політики та правосуддя вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Вищу раду юстиції» (щодо порядку складання присяги) (реєстр. № 3558 від 30 листопада 2015 року), поданий народними депутатами України Ляшком О.В., Галасюком В.В., Вовком В.І., відхилити.

2. Визначити доповідачем з цього питання від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України народного депутата України, заступника Голови Комітету Алексеєва С.О.

Голова Комітету

Р.П.КНЯЗЕВИЧ